

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдиите Анастас Анастасов и Павлина Панова по к. д. № 4/2020 г.

Подписахме с особено мнение Решението на Конституционния съд по дело № 4/2020 г., като по-долу излагаме съображенията си да не споделим изводите на мнозинството за противоконституционност на атакуваните разпоредби.

1. С постановеното Решение по к. д. № 4/2020 г. Конституционният съд е надхвърлил пределите на конституционния контрол по същество, очертани със сезиращото искане и съответното определение по неговата допустимост, т.е. налице е свръхпетитум (макар и единствено в мотивите на конституционното решение, които обаче са довели до извода за противоконституционност на оспорените разпоредби в диспозитива).

Според мотивите и петитума на искането на вносителя и диспозитива на определението на Конституционния съд за допускане на искането за разглеждане по същество, предмет на конституционното дело са разпоредбите на чл. 251б, ал. 2, изречение трето, чл. 251в, ал. 2, изречение второ, чл. 251г, ал. 5 относно думите „и в случаите по чл. 251б, ал. 2, изречение трето“ и чл. 251г¹, ал. 1, изречение второ, ал. 3 и 4 относно думите „и чл. 251в, ал. 2, изречение второ“ от Закона за електронните съобщения (обн., ДВ, бр. 41 от 22.05.2007 г., последно изм., ДВ, бр. 69 от 04.08.2020 г.) (ЗЕС) и на § 51 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците (обн., ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г., последно изм., ДВ, бр. 98 от 17.11.2020 г.) (ПЗРЗМДВИП).

Мотивите на Решението по к. д. № 4/2020 г. и всички аргументи за противоконституционност на оспорените разпоредби на мнозинството в основата си са изградени върху разбирането, че националното законодателство предвижда общо и неизбирателно запазване на всички данни по чл. 251б, ал. 1 ЗЕС на всички абонати и регистрирани ползватели на всички електронни съобщителни средства, без каквито и да е било изключения, за продължителен период от време и задължава доставчиците на електронни съобщителни средства системно и непрекъснато да запазват тези данни. Аргументите на мнозинството биха били относими към предмета на делото, но само в случай, че пред Конституционния съд беше атакувана и разпоредбата на чл. 251б, ал. 1 ЗЕС, регламентираща задължението на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, да съхраняват за срок от шест месеца данни, създадени или обработени в процеса на тяхната дейност. Действително данните по чл. 251б, ал. 1 ЗЕС се съхраняват общо и неизбирателно за всички лица, а *„Задължението за предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за съхранение на генерираните данни и достъпът до тях за срок от шест месеца се прилага към всички регистрирани абонати и ползватели на електронни съобщителни средства...“*, но въведеният режим на запазване и съхранение на данни не е установен с оспорените от вносителя разпоредби, а с чл. 251б, ал. 1 ЗЕС, който не е предмет на искането.

Постоянна е практиката на Конституционния съд (Решение № 5/2010г. по к. д. № 15/2009 г., Решение № 12/2010 г. по к. д. 15/2010 г., Решение № 13/2012 г. по к. д. № 6/2012 г., Решение № 9/2017 г. по к. д. № 9/2016 г., Решение № 4/2018 г. по к. д. № 14/2017 г., Решение № 10/2018 г. по к. д. № 4/2017 г., Решение № 9/2020 г. по к. д. № 3/2020 г.), че той няма правомощие да се произнася по конституционността на

разпоредба, която не е атакувана пред него от някой от правоимащите субекти по чл. 150 от Конституцията, била тя и част от „нормен комплекс“.

Съществено според нас за произнасянето на Конституционния съд е обстоятелството, че възможността за използването от оправомощените органи на информацията по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС се осъществява на практика не чрез дейност по събирането ѝ от тези органи, а чрез достъп до вече събрана и налична такава за срок от шест месеца назад, която е събрана и съхранена вече така или иначе от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги по силата на чл. 251б, ал. 1 ЗЕС, разпоредба, която, както вече посочихме, не е предмет на контрола за конституционност по настоящото дело.

Не могат да бъдат споделени аргументите на мнозинството за противоконституционност на оспорените разпоредби, изведени от разпоредбата на чл. 251б, ал. 1 ЗЕС, че задължението за предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за съхранение на генерираните данни и достъпът до тях за срок от шест месеца се прилага към всички регистрирани абонати и ползватели на електронни съобщителни средства, а не само спрямо заразноносителите или болни от някое от инфекциозните заболявания по чл. 61 ЗЗ. Възможността за използването от оправомощените органи на информацията по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС се осъществява не чрез дейност по събирането ѝ от тези органи, а чрез достъп до вече събрана и съхранена такава от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги по силата на чл. 251б, ал. 1 ЗЕС. Следователно достъпът до данните е възможен единствено за нуждите на принудителното изпълнение на задължителната изолация и болничното лечение на лица по чл. 61 ЗЗ, които са отказали или не изпълняват задължителна изолация и лечение.

2. Аргументацията на мнозинството в мотивите на решението е изградена и върху виждането, че чрез оспорените разпоредби се дава възможност на оправомощените органи на полицията за *„Тоталното превантивно събиране на трафични данни...“* при липса на гаранции за ефективен контрол върху тази дейност. Този подход според нас е неточен и не почива върху правилна интерпретация на законовите разпоредби.

По естеството си атакуваният нормен комплекс на ЗЕС е предназначен да обезпечи изпълнението на система от разпоредби на Закона за здравето (ЗЗ), чието предназначение е подчинено на конституционно гарантираната ценност – опазване на живота и здравето на гражданите.

Чрез първата от оспорваните норми се предвижда, че данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС се съхраняват и за нуждите на принудителното изпълнение на задължителната изолация и болничното лечение на лица по чл. 61 ЗЗ, които са отказали или не изпълняват задължителна изолация и лечение. Граматическото тълкуване на тази разпоредба ни убеждава, че при необходимост съхранените данни по чл. 251б, ал. 1 ЗЕС могат да се използват и за нуждите на ЗЗ при следните предпоставки: 1. да се касае за лице, болно от или заразноносител на някоя от посочените в чл. 61 ЗЗ болести; 2. да е постановена задължителна изолация или болнично лечение на такова лице; 3. лицето да е отказало или не изпълнява постановената задължителна изолация или лечение; 4. налице е необходимост от принудително изпълнение на постановената изолация или лечение, което трябва да се реализира от органите на Министерството на вътрешните работи (МВР).

Предвиденият сложен фактически състав, чието осъществяване следва да е реализирано, за да е въобще възможно да се осъществи намеса в личните данни на едно лице по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС чрез изискване на информация за идентификатор на ползваните клетки от него ни убеждава,

че обект на засягане на правото на личен живот са ограничен кръг лица, отговарящи на всички посочени условия. В конкретната хипотеза оправомощените от чл. 251в, ал. 2, изречение второ ЗЕС органи да изискват справка за данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС не могат да осъществят намесата в личния живот на гражданите чрез достъп до посочените данни, без да са сезирани по надлежния ред. Това е редът, предвиден в чл. 61, ал. 4 ЗЗ – постановено предписание на съответната регионална здравна инспекция за задължителна изолация или болнично лечение на съответното лице, и в чл. 215, ал. 2 ЗЗ – поискано съдействие от органите на МВР при отказ на лицето да изпълни предписанието. Предписанието е административен акт, който подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) (чл. 61, ал. 11 ЗЗ), а възможността да бъде поискано съдействие от органите на МВР е установена в разпоредбата на чл. 271, ал. 3 АПК. Законоустановената усложнена процедура за предприемане на принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лица по чл. 61 ЗЗ според нас е една от гаранциите, че оправомощените полицейски органи не биха могли да имат нито пряк, нито неограничен достъп до личните данни на лицата. Това биха били спорадични случаи и то само когато данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС „са необходими за изпълнение на техните правомощия“ (чл. 251в, ал. 2, изречение второ). Поставеното условие изисква от полицейските органи да изпълнят задължението си по друг начин и само ако това е необходимо (т.е. като крайна мярка), биха могли да поискат достъп до данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС.

3. Предвидената възможност да се осъществи достъп на оправомощените от чл. 251в, ал. 2, изречение второ ЗЕС органи до лични данни по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС не означава, че този достъп ще е за целия период от шест месеца по чл. 251б, ал. 1 ЗЕС, за който предприятията са длъжни да съхраняват данните.

Както вече посочихме, възможността за използването от оправомощените органи на информацията по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС се осъществява не чрез дейност по събирането ѝ от тези органи, а чрез достъп до вече събрана и съхранена такава от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги по силата на чл. 251б, ал. 1 ЗЕС.

Самата законово предвидена цел на този достъп, а именно – принудително довеждане на лице, подлежащо на задължително лечение или изолация, съдържа в себе си самоограничението на времевия диапазон, необходим на органите на МВР, за да локализират бързо местонахождението на такова лице чрез установяване на идентификатор на ползваните клетки на електронните съобщителни мрежи.

По естеството си възможността органите на МВР да искат извършване на справка за данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 (като крайна мярка: „когато те са необходими за изпълнение на техните правомощия“), макар и събирани общо и неизбирателно за период от шест месеца по силата на нормата на чл. 251б, ал. 1 ЗЕС (неоспорен от вносителя), е свързана с определен и ограничен период от време – от възникването (постановено предписание на съответната регионална здравна инспекция за задължителна изолация или болнично лечение на съответното лице – чл. 61, ал. 4 ЗЗ и поискано съдействие от органите на МВР при отказ на лицето да изпълни предписанието – чл. 215, ал. 2 ЗЗ) до отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лице по чл. 61 ЗЗ, което е отказало или не изпълнява заповедта за задължителна изолация и лечение (по аргумент от § 51 ПЗРЗМДВИП). Достъпът до данните в хипотезата на чл. 251б, ал. 2, изречение трето не е за общия срок от шест месеца, а е допустим само за конкретно определен период от време, необходим за принудително изпълнение на постановената изолация или лечение, което трябва да се

реализира от органите на МВР. Именно от дефинираната специална цел – принудителното изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лица по чл. 61 ЗЗ, които са отказали или не изпълняват задължителната изолация и лечение, следва, че достъпът до данните е възможен спрямо конкретно определени лица и при съобразяване на необходим и подходящ срок, а именно от възникването (чл. 61, ал. 4 ЗЗ във връзка с чл. 215, ал. 2 ЗЗ) до отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лице по чл. 61 ЗЗ, което е отказало или не изпълнява заповедта за задължителна изолация и лечение.

Аргумент в подкрепа на гореизложеното черпим от разпоредбата на § 51 ПЗРЗМДВИП, съгласно която: „Параграф 41 се прилага до отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лица по чл. 61 от Закона за здравето, които са отказали или не изпълняват заповедта за задължителна изолация и лечение.“. Следователно създадената за органите на МВР правна възможност за получаване на достъп до данните по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС се преустановява автоматично с отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение, съгласно § 51 ПЗРЗМДВИП.

По този начин § 51 ПЗРЗМДВИП въвежда изключение от установения общо в чл. 251б, ал. 1 ЗЕС шестмесечен срок и в тези хипотези достъпът до данните на горепосочените лица не следва да се обвързва с общия срок от шест месеца, а се допуска само за времето от възникването (чл. 61, ал. 4 ЗЗ във връзка с чл. 215, ал. 2 ЗЗ) до отпадане на необходимостта от принудително изпълнение на задължителната изолация и болнично лечение на лице по чл. 61 ЗЗ, което е отказало или не изпълнява заповедта за задължителна изолация и лечение.

В този смисъл не можем да приемем аргумента на мнозинството, че възможността за достъп на оправомощените от чл. 251в, ал. 2, изречение второ ЗЕС органи до личните данни на лицата крие риск от злоупотреба с тези лични данни.

На първо място, намираме, че този аргумент предполага предварително заложен недобросъвестност на държавните органи, която в правовата държава не би следвало да е мотив на законодателя. Недопустимо е и конституционният контрол да изхожда от презумпцията за недобросъвестност на представителите на властта (Решение № 5/2003 г. по к. д. № 5/2003 г., Решение № 1/2005 г. по к. д. № 8/2004 г., Решение № 10/2011 г. по к. д. № 6/2011 г., Решение № 6/2018 г. по к. д. № 10/2017 г., Решение № 17/2018 г. по к. д. № 9/2018 г. и др.).

На следващо място, намираме, че нормотворецът е предвидил достатъчно гаранции срещу неправомерно ползване на лични данни за срок, който е извън необходимото за постигането на целта, за която е предвидено това правомощие. Член чл. 251г¹, ал. 2 ЗЕС изрично изисква искането на органите на полицията до предприятията, предоставящи обществени съобщителни мрежи и/или услуги, да съдържа „периода, който да обхваща справка“, а ал. 3 – незабавно уведомяване на съответния съд за осъществения достъп до личните данни, придружено с искането и мотиви. Съдържанието на тези мотиви е предмет на уредба в чл. 251в, ал. 3 ЗЕС, която наред с останалите реквизити изисква излагане на мотиви за периода от време, който да обхваща справка и пълно и изчерпателно посочване на фактите и обстоятелствата, обуславящи целта по чл. 251б, ал. 2 ЗЕС.

Съвестното и стриктно изпълнение от органите, осъществяващи достъпа до личните данни, и недопускането на прекомерна намеса в личния живот са гарантирани от чл. 251г¹ ЗЕС, според който, ако съдът констатира осъществен незаконен достъп до данните и постанови отказ за

такъв, данните се унищожават незабавно. В рамките на този контрол, ако органите на полицията са поискали и получили достъп до данни за период по-дълъг от необходимото за постигане на целта, съдът в рамките на компетентността си има правомощието да постанови отказ за достъп до част от времевия период, надхвърлящ строго необходимото.

Не можем да се съгласим, че атакуваните разпоредби като цялостен нормен комплекс не съдържат удовлетворителни гаранции срещу злоупотреба с лични данни. Наличният точен процедурен ред за достъп до данните, както и последиците от неговата евентуална неправомерност, са гаранция за съразмерна намеса в данните само при действителна необходимост от това.

ЗЕС в своята цялост (чл. 261a – 262) съдържа и други гаранции за контрол върху сигурността на личните данни и за възможността на засегнатите лица да се защитят. Уредените в тези разпоредби правомощия на Комисията за защита на личните данни и на парламентарната Комисия за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения (чл. 261б ЗЕС) да проверяват начина на съхранение на личните данни, осъществения достъп до тях, както и реда на унищожаването им в предвидените случаи осигуряват обществен контрол върху обработването и достъпа до личните данни, което е допълнителна гаранция за тяхната сигурност. Възможността на засегнатите лица да се защитят срещу неправилен достъп до данните е гарантирана с чл. 261б, ал. 5 ЗЕС, съгласно който парламентарната комисия уведомява служебно гражданите, когато спрямо тях е искан или осъществен неправилен достъп до данни по чл. 251б, ал. 1 ЗЕС. Пътят за защита на гражданите в тези случаи по реда на чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) е обезпечен. Потенциалната наказателна отговорност на съответните лица, виновно осъществили такъв достъп, е

гарантирана със задължението на тази комисия да сезира съответните органи на прокуратурата (чл. 261б, ал. 4 ЗЕС).

Предвид изложеното намираме, че ограничаването на правото на гражданите по чл. 32 от Конституцията е в достатъчна степен защитено срещу възможна злоупотреба. В системата от гаранции обръщаме внимание особено на законоустановения съдебен контрол, отговарящ на всички критерии за „независим“ контрол, осъществяван от съдебна институция.

Намираме, че начинът, по който е уреден той в разпоредбите на ЗЕС – чл. 251г¹, ал. 3 и ал. 4, удовлетворява изискванията както на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС), така и на правото на Европейския съюз. Трайна е практиката на съда в Страсбург (Европейския съд по правата на човека – ЕСПЧ) и на Съда на Европейския съюз (СЕС), че намесата в правата на гражданите трябва да се осъществява от държавните власти след предварително разрешение на съдебен орган, така че да не се допусне засягане на тези права, без да е необходимо или извън пределите на строго необходимото. В същото време, практиката на тези две институции допуска, че в случаите, в които такъв предварителен контрол е невъзможен (при неотложност), съдът трябва да има възможност за последващ контрол, чрез който в случаите на неправомерно навлизане в правната сфера на гражданите, да коригира и компенсира всяко неспазване на правилата за намеса в личния им живот. Считаме, че предвиденият съдебен контрол в ЗЕС в достатъчна степен удовлетворява тези критерии. Поради естеството на необходимостта, налагаща изискване за незабавен достъп до личните данни по чл. 251б, ал. 2, изречение трето – локализиране на местонахождението на лице, спрямо което е постановено принудително изпълнение на задължителна изолация и/или болнично лечение по чл. 61 ЗЗ и което е отказало или не изпълнява задължителната изолация и/или лечение, което налага достъп до данни почти в реално

време, предварителен съдебен контрол по принцип е невъзможен. Осъщественият последващ съдебен контрол в рамките на 24 часа намираме за необходима и достатъчна гаранция за предотвратяване на неправомерна намеса до личните данни, която е в състояние да коригира евентуалната незаконна намеса в личните данни на гражданите (чрез постановяване унищожаването на достъпените данни).

4. Намираме, че преценката за пропорционалност на намесата в личния живот на гражданите и допустимата намеса в неприкосновеността на това право, следва да има различен обхват в зависимост от категорията лични данни, до които законодателят позволява достъп. В конкретния случай за нуждите на чл. 251б, ал. 2, изречение трето ЗЕС законът позволява достъп на органите по чл. 251в, ал. 2, изречение второ ЗЕС само до данни по чл. 251б, ал. 1 т. 6 ЗЕС – до идентификатор на ползваните клетки. Съгласно чл. 251и, ал. 6 ЗЕС това са данни за административни адреси на клетки на мобилна наземна електронна съобщителна мрежа, от които е генерирано или в които е терминирано повикване. Следователно, единствените данни, до които оторизираните органи биха имали достъп, са адресите на клетките на мобилните оператори, от които е направено или получено повикване по мобилен телефон. Това от своя страна дава информация не за точния административен адрес, на който се намира лицето, приносител на мобилното устройство, а за определен географски район (обслужван от клетката), в който се е намирало в определен момент. По силата на атакуваните разпоредби органите на полицията категорично нямат достъп до останалите данни по чл. 251б, ал. 1, т. 1 – т. 5 ЗЕС: 1. проследяване и идентифициране на източника на връзката; 2. идентифициране на направлението на връзката; 3. идентифициране на датата, часа и продължителността на връзката; 4. идентифициране на типа на връзката; 5. идентифициране на крайното електронно съобщително устройство на потребителя или на това, което се представя за негово

крайно устройство. Така всички лични данни, даващи информация точно кога, с кого, с каква продължителност, в какво направление притежателят на мобилното устройство е провел или е направил опит да проведе разговор, както и дали е получил или изпратил съобщение, категорично остават недостъпни за органите на полицията. След като по силата на чл. 251б, ал. 2, изречение трето във връзка с ал. 1, т. 6 ЗЕС не е налице каквато и да е възможност за проследяване на потока на информация и на неговото съдържание, което едно лице изпраща или получава, то тази разпоредба не позволява навлизане в дълбочина на личното пространство на субектите.

Като имаме предвид този подход на законодателя, който дава възможност за достъп само до данни за приблизителното местоположение на едно лице, намираме, че в случая законодателната уредба не позволява на органите на полицията да получат и да имат контрол върху данни, относими цялостно към личния живот на гражданите, до степен, позволяваща им подробно да го наблюдават и контролират (в този смисъл *Uzun v. Germany* (app. № 35623/05).

5. Споделяме всички съображения на мнозинството, свързани с тълкуването на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации, изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година), в практиката на СЕС (*Решение от 21 декември 2016 г., Tele2 Sverige и Watson и др. (C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970)*, *Решение от 2 октомври 2018 г., Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788)*).

Считаме, обаче, че следва отчетливо да се отграничи, че в приложното поле на тази директива попадат, както законодателна мярка в

държава членка, която налага на доставчиците на електронни услуги „задължение за запазване на данни за трафик и на данни за локализация“, така и законодателна мярка, уреждаща „достъпа на властите до данните, запазени от тези доставчици“. Във връзка с това отново подчертаваме, че предмет на настоящото дело е законодателна мярка от последната категория – уреждаща достъпа до запазените данни, а не и такава, регламентираща самото запазване. Като отново настояваме, че другата позиция необосновано разширява предмета на конституционното дело и надхвърля неговия обхват, намираме, че неизбирателното позоваване на практиката на СЕС променя значително фокуса на произнасянето по искането, с което е сезиран Конституционния съд. Ето защо се позоваваме на такава, която е относима към него.

Вън от всяко съмнение е, че оспорената правна уредба предполага намеса в основни права – на неприкосновеност на личен живот и на защита на личните данни – чл. 32 от Конституцията (чл. 8 КЗПЧОС и чл. 7 и 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз), които не са абсолютни. Те могат да бъдат ограничавани за постигането на определени легитимни цели, стига това ограничение да е предвидено в закон и пропорционално на целта. Както СЕС приема в *Решение от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net and Others v Premier ministre and Others* (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791), Директива 2002/58 не лишава държавите членки от правото да приемат законодателство, което да позволява събиране на насочени трафични данни и данни за местонахождението за целите на борба с тежката престъпност, опазване от сериозни заплахи за обществената сигурност и за защита на националната сигурност при условие, че това събиране е ограничено по отношение на: категориите данни, средствата за комуникация, лицата и периода, за който това е стриктно необходимо (т. 147). След като директивата дава право на

събиране и съхранение на лични данни при посочените обстоятелства, намираме, че на същите основания тя позволява и достъпа до тях.

ЕСПЧ в свое решение от 4 декември 2015 г. на Голямото отделение по дело *Roman Zakharov v. Russia* (app. № 47143/06) закрепва критериите, на които законодателната уредба за намеса в личния живот на гражданите трябва да отговаря, за да се приеме, че тя дава адекватни и сигурни гаранции срещу злоупотреба, а именно: изрично да са уредени случаите, в които намесата в личните данни да е приложима, дефиниране на категориите лица, които могат да бъдат обект на съответната мярка, лимит на прилагане на мярката, изрично уредена процедура за прилагането ѝ и предвиждане на предпоставки, при които получената информация трябва да бъде унищожена (т. 231).

Намираме, че не само атакуваният комплекс от норми, но и останалите разпоредби на ЗЕС обезпечават тези изисквания. Член 251б, ал. 2, изречение трето ЗЕС изрично предвижда, че достъп до данните по т. 6 на ал. 1 (идентификатор на ползваните клетки) се допуска само относно лица, спрямо които е постановено принудително изпълнение на задължителна изолация и/или болнично лечение по чл. 61 ЗЗ, които са отказали или не изпълняват задължителна изолация и лечение. Член 251в, ал. 3 ЗЕС изисква посочване на периода от време, който да обхваща справка (който не може да е по-дълъг от шест месеца), а разпоредбите на чл. 251в, ал. 3, чл. 251г и чл. 251г¹ регламентират процедурата по осъществяването на достъпа до данните, както и хипотезата на унищожаването им.

По този начин, считаме, че националната правна уредба е в синхрон с изискванията на европейските правни стандарти за достъп до личните данни по чл. 251б, ал. 1, т. 6 ЗЕС.

Вярно е, че съдебният контрол за осъществен достъп е последващ, но той е допустим по европейските изисквания, когато са налице надлежно

обосновани неотложни случаи (*Решение от 21 декември 2016 г., Tele2 Sverige и Watson и др. (C - 203/15 и C - 698/15, EU:C:2016:970, т. 120)*).
Неизпълняването на постановена задължителна изолация и/или болнично лечение от лице, болно от заразна болест по чл. 61 ЗЗ, намираме за неотложен случай, предвид опасността, която такова лице с поведението си създава за общественото здраве и здравето и живота на други лица.

С оглед посоченото от нас не намираме, че атакуваният нормен комплекс създава предпоставки за тежка, дълбока и значима намеса в личния живот на гражданите. Както вече посочихме, получаването на данни за идентификатора на ползваните клетки от издирваното лице позволява установяване от органите на полицията на неговото местонахождение в определен период от време (който фактически с оглед целта на действията ще касае кратък период от време, но не по-дълъг от шест месеца). Без да бъдат съпоставени с данните относно осъществените с посочените телефонни устройства комуникации, посочените данни не дават възможност да се установи часа, продължителността и адресатите на комуникациите или тяхната честота с определени лица през даден период. Следователно посочените данни не дават възможност да се направят точни изводи относно личния живот на лицата, чиито данни са засегнати. В *Заключението си, представено на 21 януари 2020 г. по дело C - 746/18, Н. К. срещу Prokuratuur (C - 746/18, EU:C:2020:18)* Генералният адвокат G. Pitruzzella приема, че: „За да може обаче да се направи точен портрет на дадено лице, е необходимо не само да се предостави достъп до няколко категории данни, като например данни за идентифициране, за трафика и данни за местонахождението, но също и този достъп да обхваща достатъчно дълъг период от време, за да може да се разкрият достатъчно точно основните характеристики на живота на дадено лице“. Поради посоченото от нас намираме, че преценката на данните, както и периода от време, за който могат да се изискват те, не дават основание да се направи

извод за тежка намеса в правото по чл. 32 от Конституцията на засегнатите лица.

С оглед на това намираме, че оспорената правна уредба в ЗЕС представлява необходима и пропорционална намеса в правото на неприкосновеност на личния живот на гражданите, доколкото тя е най-леката възможна форма на достъп до личните им данни, а защитава обществен интерес от изключителна важност – живота и здравето на неограничен кръг граждани (в този смисъл *Решение от 2 октомври 2018 г., Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, т. 55)*, както и *Решение от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net and Others v Premier ministre and Others (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791)*).

6. По отношение на твърдения за противоконституционност на вносителя на искането относно разпоредбата на § 51 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (ДВ, бр. 28/24.03.2020 г.) и за преодоляване на последиците (Заглавие доп. ДВ бр. 44/2020 г.) намираме следното:

Евентуално нарушаване на процедурни правила, непредвидени в Конституцията, а в Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС), не водят до нарушаване на Основния закон. Разпоредбите в ПОДНС не са с ранг на конституционна норма и нарушаването им не може да обоснове противоконституционност на закона. Обстоятелството, че ПОДНС също подлежи на контрол за конституционност показва, че неспазването му не може да бъде приравнено с нарушаване на Конституцията.

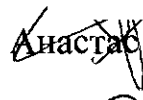
Преценката за конституционност по реда на чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията може да бъде дадена единствено с оглед на това, дали са нарушени конституционни разпоредби, а не и ПОДНС, който няма ранг на Основния закон. В този смисъл е и трайната практика на

Конституционния съд (Решение № 3/1991 г. по к. д. № 17/1991 г., Решение № 3/1992 г. по к. д. № 30/1991 г., Решение № 3/1995 г. по к. д. № 6/1995 г., Решение № 5/1998 г. по к. д. № 2/1998 г., Решение № 7/1998 г. по к. д. № 5/1998 г., Решение № 1/1999 г. по к. д. № 34/1998 г., Решение № 11/2000 г. по к. д. № 13/2000 г., Решение № 14/2001 г. по к. д. № 7/2001 г., Решение № 4 /2002 г. по к. д. № 14/2002 г., Решение № 3/2010 г. по к. д. № 18/2009 г., Решение № 4/2018 г. по к. д. № 14/2017 г.).

Противното разбиране би означавало на Конституционния съд да се признае компетентност за проверка на съответствие на „законы със законы“ – правомощие, което Конституцията не предвижда. Въвеждането на изискването във всичките си актове и действия Народното събрание да се ръководи от издадените от него закони има отношение към принципа за правовата държава, но само при условие, че установеното нарушение по характер и степен е конституционно нетърпимо. Не бива да се допуска принципът за правовата държава да бъде неприсъщо натоварван, при което всякакво правно нарушение да бъде квалифицирано като противоречащо на правовата държава, а оттук – ясното съдържание и приложимост на принципа да бъдат накърнени.

Поради тези съображения подписахте Решението с особено мнение.

Конституционни съдии:

 Анастас Анастасов

Павлина Панова